

het voorontwerp van Besluit houdende de erkenning en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen

Adviesvraag over het voorontwerp van Besluit van de Vlaamse Regering houdende de erkennig en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen, samen met een voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 29 april 1991 tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen

Datum van goedkeuring	16 september 2015
Volgnummer	2015 21
Coördinator + e-mailadres	Jan Verheeke, jan.verheeke@minaraad.be
Co-auteur + e-mailadres	//, //

Mevrouw Joke Schauvliege
Vlaams minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw
Koning Albert-II-laan 20, bus 1
1000 Brussel

Datum **16 september 2015**

Uw referentie **K37-2015 0720 10500**

Onze referentie **01/K2/2015/502**

Betreft **Adviesvraag over het voorontwerp van Besluit van de Vlaamse Regering houdende de erkennig en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen, samen met een voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 29 april 1991 tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen**

Mevrouw de minister,

Op 24 juli 2015 ontving de Minaraad de adviesvraag over het voorontwerp van Besluit van de Vlaamse Regering houdende de erkennig en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen. De rechtsgrond van deze adviesvraag wordt gevonden in artikel 16 van het decreet van 29 april 1991: *"De Vlaamse regering bepaalt, na advies van de Raad, de nadere regels voor het verlenen, het handhaven en het opheffen van de erkenning en voor de subsidiëring."*

Tegelijk werd er, ter informatie, een voorontwerp meegegeven van een hoofdstuk dat in het eerstvolgende verzameldecreet zou vervat worden. Dat hoofdstuk is gericht op wijziging van enkele artikelen in het decreet van 29 april 1991 tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen.

De termijn waarbinnen om advies werd gevraagd was vastgesteld voor een maand, en bleek niet verlengd te kunnen worden, vanwege het opzet om op 1 januari 2016 met het nieuwe systeem van start te kunnen gaan. Gegeven dit korte tijdsbestek, dat liep tijdens de zomermaanden, is het niet mogelijk gebleken het geëigende interne overlegproces te kunnen voeren om tot een gedegen en volledig doorgesproken adviesvaststelling te komen. Met voorliggend advies wordt dan ook zo goed mogelijk de stand van de discussie weergegeven – die dus niet tot op het einde is gevoerd geweest.

1 Algemene beoordeling

1.1 Opzet van dit subsidiesysteem

- [1] De Minaraad noteert dat in de regeringsnota gesteld wordt dat het de bedoeling is, van dit besluit, om de milieu- en natuurverenigingen "*[...] te ondersteunen om verder het verschil te maken in de samenleving en de sector vertrouwen te geven en te stimuleren om zich verder te professionaliseren*".

Standpunt ACV en ABVV. Het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu en het concept duurzame ontwikkeling worden zowel internationaalrechtelijk (bv. art. 37 EU-Handvest¹) als door de Belgische grondwet (art. 7bis en art. 23, 3° lid, 4° GW.) erkend. Deze bepalingen leggen de overheid op om beleid te ontwikkelen om deze doelstellingen te realiseren. De bedoelde doelstellingen worden o.a. verder uitgewerkt in art. 1.2.1. van het DABM.²

Door hun bijdrage aan het creëren van een gezond leefmilieu en van duurzame ontwikkeling helpen milieu- en natuurorganisaties de overheid bij het nastreven van deze belangrijke opdracht van algemeen belang. Het betreft o.a. hun activiteiten op het vlak van informatieverstrekking, sensibilisering, beleidsadvisering en -actie, het uitwerken van concrete acties en voorbeeldprojecten, het beheren van natuurgebieden, enz.

¹ Artikel 37 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie bepaalt: "*Milieubescherming. Een hoog niveau van milieubescherming en de verbetering van de kwaliteit van het milieu moeten in het beleid van de Unie worden geïntegreerd en overeenkomstig het beginsel van duurzame ontwikkeling worden gewaarborgd.*" (http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_nl.pdf).

² Art. 1.2.1. van het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid:

"§ 1. Ten behoeve van de huidige en toekomstige generaties heeft het milieubeleid tot doel:

1° het beheer van het milieu door de duurzame aanwending van de grondstoffen en de natuur;

2° de bescherming, tegen verontreiniging en onttrekking, van mens en milieu, en in het bijzonder van de ecosystemen die van belang zijn voor de werking van de biosfeer en die betrekking hebben op de voedselvoorziening, de gezondheid en de andere aspecten van het menselijk leven;

3° het natuurbehoud en de bevordering van de biologische en landschappelijke diversiteit, met name door de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke habitats, ecosystemen en landschappen met ecologische waarde en het behoud van de wilde soorten, in het bijzonder van die welke bedreigd, kwetsbaar, zeldzaam of endemisch zijn.

§ 2. Op basis van een afweging van de verschillende maatschappelijke activiteiten streeft het milieubeleid naar een hoog beschermingsniveau. Het berust onder meer op het voorzorgsbeginsel en het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden, het standstill-beginsel en het beginsel dat de vervuiler betaalt.

§ 3. De in § 1 en § 2 bepaalde doelstellingen en beginselen moeten in het bepalen en uitvoeren van het beleid van het Vlaamse Gewest op andere gebieden worden geïntegreerd. Bij de uitvoering van het beleid wordt rekening gehouden met de sociaal-economische aspecten, de internationale dimensie en de beschikbare wetenschappelijke en technische gegevens."

ABVV en ACV menen dat – net zoals geldt voor (middenveld)actoren in andere sectoren van algemeen belang zoals onderwijs, zorg, gezondheid en cultuur – de werking van milieu- en natuurorganisaties in Vlaanderen daarom financiële en andere ondersteuning verdient.

Ook commerciële actoren zoals bedrijven, landbouwers, grondbezitters, enz. kunnen taken vervullen die relevant zijn in het kader van het milieu-beleid. Maar er zijn toch belangrijke verschillen tussen de milieu- en natuurorganisaties enerzijds en deze commerciële actoren anderzijds. Die verschillen verantwoorden een specifieke subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen. Zo dienen milieu- en natuurorganisaties in eerste instantie het algemeen belang, terwijl bij commerciële actoren het winstmotief voorop staat. Verder hebben heel wat winstgevendende activiteiten van de commerciële actoren ook negatieve gevolgen voor het milieu, zodat de overheid hieraan voorwaarden kan opleggen zonder dat daar altijd een financiële vergoeding tegenover moet staan.

Als syndicale organisaties zijn we ervan overtuigd dat een krachtige ondersteuning van milieu- en natuurorganisaties in het belang is van de welvaart en het welzijn van de bevolking, ook op lange termijn.

Standpunt Boerenbond, Landelijk Vlaanderen en Hubertusvereniging Vlaanderen. Met het navolgende is het niet de bedoeling de ondersteuning en het bestaansrecht van natuur- en milieuorganisaties in vraag te stellen; wel worden er enkele inhoudelijke en procedurele zorgen en bedenkingen geformuleerd bij het voorliggende ontwerpbesluit, en wordt de aandacht gevestigd op het gebrek aan (1) een globaal en evenwichtig kader voor alle verenigingen die een gelijkaardige dienstverlening verzorgen en (2) transparantie over de besteding van de verleende subsidies.

1.2 Het bereik van deze hervorming

- [2] De Minaraad stelt vast dat er, aldus de regeringsnota, beoogd wordt om een grondige aanpassing door te voeren in de reeds 12 jaar bestaande regelgeving inzake de erkenning en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen.

Standpunt Boerenbond, Landelijk Vlaanderen, HVV. Deze raadsorganisaties stellen vast dat er, buiten de *scope* van voorliggend subsidiesysteem, een reeks andere verenigingen actief zijn die zich beleidsmatig inzetten met betrekking tot het milieu- en/of natuurdomein. Voor hen bestaat er geen vergelijkbaar, effectief systeem ter ondersteuning van beleidsrelevante activiteiten en sensibilisering. Weliswaar zijn er enkele afzonderlijke *ad hoc* subsidies en daarnaast is er het (zeer beperkte) Besluit van de Vlaamse Regering van 16 december 1992 tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden en de criteria die gelden voor de toekenning van een subsidie aan

erkende verenigingen die actief zijn op het gebied van de bosbouw, de jacht of het faunabeheer. Hoewel men van de gelegenheid gebruik had kunnen maken om dit probleem te bekijken en een evenwichtig en coherent systeem op te bouwen met alle relevante actoren die zich met natuur en milieu Inlaten, wordt er nu geen uitzicht geboden op remediëring van die ongelijkheid.

Standpunt BBL en Natuurpunt. Deze raadsorganisaties scharen zich achter de vooropgestelde aanpassing van de regelgeving, die overigens aangekondigd was in het regeerakkoord en in de Beleidsnota van de minister. Ze stellen dat het voorliggende ontwerpbesluit – en het subsidiesysteem dat er door in het leven geroepen wordt – op zijn eigen merites moet worden beoordeeld, en dat de beoordeling ervan niet gekoppeld hoort te worden aan het uitblijven van (dan wel: een hervorming of opwaardering van) een ander subsidiesysteem t.b.v. andere doelgroepen.

1.3 Het al of niet vernieuwend karakter van deze hervorming

- [3] De Minaraad stelt vast dat men in de nota aan de regering een aantal vernieuwingen vooropstelt die in het voorontwerpbesluit gestalte krijgen: het kader voor de erkenning van milieu- en natuurverenigingen wordt vernieuwd, men wil ruimte geven voor een missie- en resultaatgedreven werking, men wil de erkenningsprocedure vernieuwen en men wil de administratieve lasten verminderen.

Standpunt Boerenbond, Landelijk Vlaanderen, HVV. Deze raadsorganisaties vinden dat er met voorliggende operatie weliswaar enkele afzonderlijke verbeteringen doorgevoerd worden, maar dat er geen echte vernieuwing van uitgaat: veeleer wordt een historisch gegroeide erkennings- en subsidiesituatie blijvend verankerd t.b.v. een bepaalde categorie verenigingen die met natuur en milieu bezig is.

Standpunt BBL en Natuurpunt. Deze organisaties wijzen er op dat, met deze voorgestelde vernieuwingen, aan de betrokken verenigingen nu opgelegd wordt om zich te conformeren aan verhoogde kwaliteitseisen, zonder evenwel de in de voorbije decennia geleverde inspanningen om deze verenigingen te ondersteunen ongedaan te maken. Het subsidiestelsel staat bovendien open voor al deze vzw's en stichtingen die als hoofddoelstelling het bevorderen van het leefmilieu of het natuurbehoud hebben (zie de voorgestelde wijziging, via programmadecreet in artikel 11 van het Decreet, 1^e paragraaf).

1.4 Het overleg dat voorafging aan deze hervorming

- [4] De Minaraad stelt vast dat dat er in de nota aan de Vlaamse Regering verklaard wordt "*dat het voorontwerp van besluit werd uitgewerkt in overleg met vertegenwoordigers uit de milieu- en natuursector. Het resultaat van*

deze besprekingen was een conceptnota die voorgelegd werd aan een brede groep van momenteel erkende en niet-erkende verenigingen. Deze conceptnota vormde de basis voor de uitwerking van het voorontwerp van besluit."

Standpunt Boerenbond, Landelijk Vlaanderen, HVV. Deze raadsorganisaties vinden het tekenend dat er, bij de voorbereiding van het voorliggende voorontwerpbesluit, geen open overleg geweest is met betrekking tot het geheel van de doelgroepen die voor ondersteuning in aanmerking kunnen komen, en dat er alleen gepraat is met de gevestigde begunstigden.

Standpunt BBL en Natuurpunt. Deze raadsorganisaties vinden het niet abnormaal dat er in een eerste fase overlegd wordt met de in het bestaande stel betrokken groeperingen, zoals dat bv. ook altijd het geval is bij hervormingen in de cultuursector. Ten andere worden niet alle subsidiesystemen, bij de hervorming ervan, aan zo'n brede formele adviseringsplicht onderworpen als nu de subsidie van de milieubeweging.

2 Enkele kwesties m.b.t. openheid of geslotenheid van het systeem

2.1 Toegangsmogelijkheid voor eventuele nieuwkomers

- [5] De Minaraad stelt vast dat dat een erkenning geldt voor onbepaalde duur, tenzij ze wordt ingetrokken (voorontwerpbesluit, art. 15, §1, derde lid). Bovendien worden er plafonds vastgesteld wat betreft de beschikbare subsidiebedragen per erkenningscategorie en geldt dat nieuwe erkenningsaanvragen slechts kunnen worden ingediend voor zover in een categorie het beschikbare budget nog niet volledig is toegekend (voorontwerpbesluit, art. 17, eerste lid en derde lid). Met deze elementen poogt men een antwoord te geven op de situatie dat het globale subsidiebudget allicht niet zal aangroeien.

Standpunt Boerenbond, Landelijk Vlaanderen, HVV. Deze raadsorganisaties vinden dat met het voorliggende systeem een zeer exclusief stelsel in het leven wordt geroepen, dat nieuwe initiatieven uitsluit.

- In de eerste plaats wijzen zij op het verband tussen het voorgaande enerzijds en anderzijds de overgangsregeling dat bestaande erkenningen (op basis van het bestaande stelsel), relatief eenvoudig omgezet zouden kunnen worden in nieuwe erkenningen (op basis van het nieuwe stelsel) (voorontwerpbesluit, art. 44). Gezamenlijk leidt dit er toe dat het, op het moment van de inwerkingtreding van deze voorgenomen hervorming, quasi onmogelijk wordt voor nieuwe kandidaatverenigingen om zich aan te dienen in dit subsidiesysteem.
- Ten tweede versterkt de geciteerde bepaling uit art. 17 (dat nieuwe erkenningsaanvragen slechts kunnen worden ingediend voor zover in

een categorie het beschikbare budget nog niet volledig is toegekend) ook in de toekomst de exclusiviteit van het systeem. Immers, hierdoor wordt de bepaling dat niet-erkende verenigingen *voor het einde van een subsidieperiode* een aanvraag kunnen indienen met het oog op de volgende periode (art. 20, §1, eerste lid, en art. 30, §1, eerste lid, subsidiebesluit) feitelijk buiten werking gesteld. Met name: zodra *in die vorige periode* reeds het volledige budget voor een categorie aangesproken is, mag er geen nieuwe aanvraag ingediend worden.

- Ten derde, voor wat de regionale verenigingen aangaat, hoeven de reeds erkende verenigingen bij de aanvang van een nieuwe subsidieperiode geen bijkomende beoordeling meer te doorstaan, in tegenstelling tot de nieuwe kandidaten (voorontwerpbesluit, art. 33, §1, 1ste lid, samengelezen met definitie van "*erkenning en subsidiëring*" in regeeringsnota, p. 6).

Alles samen leidt dit er toe dat het systeem zeer gesloten is ten aanzien van eventuele nieuwe kandidaat-verenigingen, zelfs al zouden die kandidaten feitelijk meer vernieuwende activiteiten in hun portfolio hebben of een of betere werking ontplooiën.

Standpunt BBL en Natuurpunt. Deze raadsorganisaties wijzen op de reeks oplossingen die geboden wordt voor moeilijke combinatie van relatief star budget met relatief dynamisch verenigingslandschap:

- In de eerste plaats wijzen zij er op dat aan het einde van elke nieuwe subsidieperiode – die vijf jaar duurt – er telkens een relatief open situatie gecreëerd wordt, omdat zowel de reeds erkende verenigingen als de nog niet erkende verenigingen een aanvraag tot erkenning en subsidiëring kunnen indienen. Deze aanvragen moeten aan dezelfde vormen inhoudelijke voorwaarden voldoen en moeten, voor wat de gewestelijke verenigingen aangaat, op gelijke wijze wordt geadviseerd door een commissie. Er wordt, in die context, dus ruimte gemaakt voor nieuwe verenigingen, nadat bestaande verenigingen, bij de indiening van hun meerjarenplan of –nota, negatief worden beoordeeld (voorontwerpbesluit, voor gewestelijke verenigingen art. 20-24, voor regionale verenigingen art. 30-34).
- Deze raadsorganisaties wijzen bovendien op de ruimte die er zal ontstaan voor nieuwe verenigingen, in het geval dat bestaande verenigingen, wat betreft de uitvoering van hun beleidsplan of beleidsnota, negatief worden beoordeeld door de begeleidingscommissie en de subsidie hierdoor wordt verminderd of de erkenning wordt ingetrokken (voorontwerpbesluit, art. 29, §4, 2de lid en art. 39, §4, 2de lid). Die aldus in een vorige periode vrijgekomen ruimte kan meteen dienen voor aanvragen met betrekking tot een volgende subsidieperiode.

- Ten derde wijzen deze raadsorganisaties er op dat men met dit voorontwerp ruimte creëert voor een aantal extra initiatieven in de categorie "*thematische verenigingen*". Hierdoor kan men nieuwe verenigingen, die zich in een specifiek werkveld specialiseren, ertoe motiveren om zich verder of meer diepgaand te professionaliseren. Er zijn bij de eerste subsidieperiode middelen voorzien voor extra erkenningen in deze categorie (voorontwerpbesluit, art. 17, 1ste lid). Bovendien kunnen kandidaat thematische verenigingen ook een opstartsubsidie aanvragen (voorontwerpbesluit, art. 14).
- Ruimte voor vernieuwing ontstaat er ook wanneer er minder verenigingen worden erkend dan het beschikbare budget toelaat. In dat geval wordt er een bijkomende oproep verspreid voor nieuwe kandidaten (voorontwerpbesluit, art. 17, 2de lid).

Dit alles leidt er, volgens deze raadsorganisaties, toe dat er in de toekomst voldoende aanleidingen of aanknopingspunten beschikbaar zullen zijn voor vernieuwing in het gesubsidieerde verenigingslandschap. Zolang erkende verenigingen aantoonbare kwaliteit bieden, is hun erkenning verzekerd, maar indien de kwaliteit te wensen over laat, wordt er ruimte gecreëerd voor nieuwe spelers. Dit alles neemt niet weg dat het wenselijk kan zijn om bij de aanvang van een nieuwe subsidieperiode het budget te verhogen, met het oog op bijkomende erkenningen voor een of meerdere categorieën van verenigingen.

2.2 Rol en samenstelling van de adviescommissies

- [6] De Minaraad stelt vast dat aanvragen voor erkenning en/of subsidiëring in de toekomst zullen worden voorgelegd aan adviescommissies (voorontwerpbesluit, art. 23 en art. 33), die deze aanvragen zal evalueren en hierdoor de argumenten aanlevert op basis waarvan beslissingen tot erkenning en/of subsidiëring kunnen worden gemotiveerd. Daarnaast worden er ook "*begeleidingscommissies*" opgericht, die de erkende en gesubsidieerde verenigingen zouden bezoeken, die daarover verslag zou uitbrengen – en dit incl. een evaluatie die aanleiding kan geven tot vermindering van de subsidie of intrekking van de erkenning (voorontwerpbesluit, art. 29 en art. 39).

Standpunt Boerenbond, Landelijk Vlaanderen, HVV. Deze raadsorganisaties wijzen er op dat de leden van deze in te stellen commissies zullen "*gekozen worden uit een lijst die opgesteld wordt in overleg tussen de administratie en de gewestelijke koepelvereniging. De adviescommissie bestaat uit minstens vijf onafhankelijke deskundigen.*" (voorontwerpbesluit, art. 23, §1, 2de lid; art. 29, §2, 1ste lid; art. 33, §1, 2de lid; art. 39, §2, 1ste lid). De samenstelling van deze commissies zal aldus gebeuren in overleg met de medebegunstigde. Behalve het feit dat het om "*onafhankelijke deskundigen*" moet gaan, wordt er in het besluit geen verdere specificatie gegeven.

De in de regeringsnota opgegeven criteria (geen bestuurlijke of professionele band met de betrokken verenigingen, geen politiek mandaat, eindigheid van het mandaat in de commissie), werden niet opgenomen in de besluittekst zelf. Het basiscriterium – expertise – wordt bovendien niet eens omschreven: in wat moet men expert zijn? Het risico is aldus reëel dat er, bij het concrete functioneren van deze commissies, belangenvermenging zou kunnen optreden. Het is tot slot niet duidelijk waarom er meerdere commissies zouden moeten zijn: ook dit is niet bevorderlijk voor de transparantie; het zal bovendien niet evident zijn om de nodige afzonderlijke experts voor die diverse commissie te vinden.

Standpunt BBL en Natuurpunt. Deze raadsorganisaties wijzen er op dat het gaat om een regeling die analoog is als regelingen in de socioculturele. Het feit dat er meerdere commissies ingesteld kunnen worden, beantwoordt aan de situatie dat er meerdere beslissingssituaties en meerdere niveaus aan de orde zijn. De wijze van samenstelling van deze adviescommissie en de criteria waaraan de leden dienen te beantwoorden staan duidelijk vermeld in de nota aan de Vlaamse regering. De commissieleden dienen over expertise te beschikken die hen in staat stelt de verenigingen, op basis van de in artikel 23 en 33 van het besluit bepaalde voorwaarden, te kunnen beoordelen en evalueren. Het is aan de minister om deze criteria op een objectieve manier te operationaliseren, nog voor het besluit in werking treedt. Het gegeven dat er hierover overlegd zal worden met de koepelorganisatie, is belangrijk als kernvoorwaarde voor het vertrouwen, vermits deze commissies in de toekomst immers op een heel ingrijpende manier de beleidsplannen van de onderscheiden verenigingen zullen doorlichten. Het moet tot slot ook de bedoeling zijn om via het huishoudelijk reglement de objectiviteit en neutraliteit van de commissies te garanderen (zie de toelichting bij artikel 23, §1, van de regeringsnota).

2.3 De interpretatie van “natuur en milieu”

- [7] De Minaraad stelt vast dat de richtinggevende trefwoorden telkens “*natuur en milieu*” zijn. Een gewestelijke ledenvereniging vertegenwoordigt “*burgers met betrekking tot milieu en/of natuur*” en “*omtrent milieu- en/of natuurgerelateerde problemen*” (voorontwerpbesluit, art. 2, §1, 1ste lid), een regionale vereniging doet *mutatis mutandis* hetzelfde (art. 5, §1, 1ste lid), een gewestelijke koepelvereniging verenigt organisaties “*actief rond milieu en/of natuur*” (art. 8, 1ste lid), en een gewestelijke thematische vereniging is “*een kenniscentrum voor milieu- en/of natuurgerelateerde problemen*” (art. 11, 1ste lid). Toetsing aan dit profiel gebeurt in de nadien in het voorontwerp gedefinieerde erkennings- en begeleidingsprocessen. Op het onderliggende niveau van het decreet beoogt men het definitiecriterium “*met uitsluitend als doelstelling het leefmilieu of het natuurbehoud*” te vervan-

gen door het bredere "met als hoofddoelstelling het bevorderen van het leefmilieu of het natuurbehoud".

Standpunt Boerenbond, Landelijk Vlaanderen, HVV. Deze raadsorganisaties stellen dat er van deze termen een onduidelijke aansturing uitgaat. Enerzijds blijft betwifelbaar of men op basis van dit criterium bv. wildbeheereenheden, bosgroepen enz. zou toelaten tot het systeem – terwijl die organisaties net zo goed met natuurbeheer bezig zijn. Anderzijds kunnen de organisaties en verenigingen die momenteel op die basis toegelaten zijn tot het systeem, zelf een interpretatie geven aan de noties "natuur en milieu" en aldus een zeer breed actieradius uitbouwen, waarbij niet uitgesloten is dat er acties op het getouw gezet worden die tegen de geest van het subsidiebesluit ingaan. De interpretatie van het ene zowel als het andere wordt in het voorgestelde systeem overgelaten aan de hiervoor vermelde beoordelings- en begeleidingscommissies, waarvan de samenstelling in het voorgaande al bediscussieerd is. De raadsorganisaties vragen dat een jaarlijkse transparante rapportage over de uitgevoerde activiteiten in het kader van het voorliggend besluit zou beschikbaar gesteld worden.

Standpunt BBL en Natuurpunt. Deze raadsorganisaties stellen dat de termen "natuur en milieu" op zich fungeren als richtinggevend. Het accent wordt in de toekomst gelegd op de bijdrage die geleverd wordt tot het realiseren van korte en lange termijn transitiedoelstellingen die voortvloeien uit mondiale inzichten (VN, UNEP, ...), Europese programma's (7de milieuactieprogramma EU) en de Vlaamse transversale beleidsnota. Het voorontwerpbesluit geeft, in lijn met het regeerakkoord, vertrouwen aan verenigingen om hun werking naar eigen inzichten in te vullen. Belangrijk is dat de verenigingen hun resultaten zullen moeten aantonen door indicatoren en streefwaarden te verbinden aan de doelstellingen in hun meerjarenplan of -nota. De concrete invulling ervan wordt getoetst aan de expertise van specialisten. Het voorontwerpbesluit kan tot slot niet als uitgangspunt hebben om verenigingen te instrumentaliseren tot een verlengstuk van de overheid.

3 Enkele kwesties m.b.t. het voorwerp van erkenning of subsidies

3.1 De interpretatie van "informereren, sensibiliseren, educatie of activeren"

- [8] De Minaraad stelt vast dat dat zowel gewestelijke als regionale ledenverenigingen er toe geroepen zijn om te "informereren, sensibiliseren, educatie of activeren" (voorontwerpbesluit, art. 2, §1, 1ste lid en art. 5, §1, eerste lid). Voor de koepelvereniging en de thematische verenigingen geldt vergelijkbaars. Een en ander wordt geconcretiseerd via de activiteitenmodules en activiteitsnormen in de bijlage bij het voorontwerpbesluit.

Standpunt Boerenbond, Landelijk Vlaanderen, HVV. Deze raadsorganisaties stellen vast dat er via deze activiteitenmodules en –normen de mogelijkheid om te subsidiëren in belangrijke mate wordt verbonden aan sensibilisering, wat positief is. Niettemin blijft overeind dat de overheid middelen geeft aan organisaties die deze middelen kunnen inzetten op een wijze die, zoals hiervoor al aangestipt, in kunnen gaan tegen de geest van het erkennings- of subsidiebesluit. De raadsorganisaties betreuren het dat in de voorgestelde criteria er geen aansturing wordt gegeven tot samenwerking en complementariteit met, en wederzijdse erkenning van, andere organisaties die in het milieu- en natuurdomein actief zijn.

Standpunt BBL en Natuurpunt. De subsidiëring van de organisaties volgt uit hun meerjarenplan of meerjarennota. De activiteitenmodules en –normen zijn geen basis voor het berekenen en toekennen van subsidies. Deze laatste zijn minimale normen om na te gaan of de dagelijkse werking van organisaties wel degelijk overeenstemt met hun meerjarenplan of –nota en de achterliggende doelstellingen van het subsidiebesluit. De activiteitenmodules en –normen stimuleren alle organisaties om een werking op te zetten voor, of samenwerking aan te gaan met diverse maatschappelijke actoren (burgers, bedrijven, overheden, organisaties buiten de eigen sector). Een vereniging zal bovendien duidelijk moeten aangeven aan welke activiteiten de overheidsmiddelen besteed worden. Zo heeft de subsidiërende overheid zicht op de bestede middelen (zie onder meer art. 20, §3, 10°). Zoals hiervoor al aangeduid, zijn er in dit voorontwerpbesluit voor de overheid afdoende mechanismen voorzien om negatieve *feedback* te geven, mocht dat nodig zijn.

3.2 De relatie tussen de niveaus waarop gesubsidieerd wordt

- [9] De Minaraad stelt vast dat er een onderscheid gemaakt wordt tussen gewestelijke ledenverenigingen (voorontwerpbesluit, art. 2), gewestelijke koepelvereniging (art. 8), gewestelijke thematische verenigingen (art. 11) en regionale verenigingen (art. 5), waarbij er evenwel op die onderscheiden niveaus uitgegaan wordt van invulling van activiteitenmodules die uit dezelfde lijst geselecteerd moeten worden (zie art. 3, 6, 9 en 12, evenals bijlage in het voorontwerp besluit).

Standpunt Boerenbond, Landelijk Vlaanderen, HVV. Deze raadsorganisaties wijzen op de feitelijke, structurele relaties die er al in de bestaande erkenningen bestaan tussen milieu- of natuurverenigingen binnen hetzelfde niveau of op verschillende niveaus: deze verenigingen kunnen juridisch of bestuurlijk met elkaar verbonden zijn, of kunnen op de verschillende niveau dezelfde leden delen en zich onder dezelfde naam profileren. Wat dit laatste betreft is bv. het verschil tussen feitelijke afdelingen en aangesloten regionale v.z.w.'s in de praktijk en in de perceptie niet altijd duidelijk. Dit

houdt een risico in op dubbele subsidiëring, met name voor dezelfde activiteiten of m.b.t. werking t.b.v. dezelfde leden, indien immers dezelfde activiteiten of werking parallel op de twee niveaus georganiseerd worden, en telkens afzonderlijk aanleiding geven tot subsidies. Door de gesloten budgetenveloppe houdt dit ook een risico in tot verdere beperking van de toegang voor andere organisaties tot het systeem.

Standpunt BBL en Natuurpunt. Deze raadsorganisaties wijzen er op dat elke erkende vereniging een eigen werking heeft, een eigen verenigingsstructuur en een eigen ledenbasis; op basis hiervan wordt elke vereniging erkend en beoordeeld. Elk verenigingstype en elke afzonderlijke vereniging – onafhankelijk van zijn grootte, positie of gebruikte methodiek – zal duidelijk in haar beleidsplan moeten aangeven hoe zij, als autonome entiteit, maatschappelijke meerwaarde zal realiseren over een periode van vijf jaar. Daarnaast is het zo dat de bestaande structurele banden tussen afzonderlijke v.z.w.'s veelal historisch gegroeid zijn, en bedoeld zijn om de eenvormigheid en aanspreekbaarheid van een oorspronkelijk veel minder gestructureerde milieubeweging te verhogen.

3.3 Subsidiëring van de beleidswerking?

[10] De Minaraad stelt vast dat met via het eerstvolgende verzameldecreet de rechtsgrond zou geschrapt worden die momenteel bestaat t.b.v. *“de milieuverenigingen, bedoeld in art. 11.3.1, §2, 1°”* van het D.A.B.M., met name voor een *“aanvullende subsidie bestemd voor hun adviesverlenende opdracht”* in de strategische adviesraad Minaraad (voorontwerp hoofdstuk X van het verzameldecreet, art. X+2, dat strekt tot vervanging van art. 13 van het decreet van 29 april 1991, dat momenteel luidt zoals geciteerd). Van subsidiemogelijkheid wordt dit type activiteiten nu bestaansvoorwaarde. Immers, de gewestelijke ledenverenigingen zowel als de gewestelijke koepelvereniging moeten per definitie, overleggen in naar van hun leden/lidverenigingen, advies verstrekken op vraag en deelnemen aan strategische adviesraden en overlegfora (voorontwerpbesluit, art. 2, §1, 5de lid en art. 8, 7de lid). Voor regionale verenigingen van type 3 geldt *mutatis mutandis* hetzelfde (voorontwerpbesluit, art. 5, §2, 3°). Een en ander wordt verder uitgewerkt in activiteitenmodule 4.1. van de bijlage.

Standpunt Boerenbond, Landelijk Vlaanderen, HVV. Deze raadsorganisaties wijzen er op, in het verlengde van het voorgaande, dat dit type activiteiten ook door andere organisatietypes wordt verzorgd met betrekking tot het natuur- en milieudomein. Er valt dus niet in te zien waarom dit een afzonderlijke erkenningsvoorwaarde zou moeten zijn. Anderzijds is het zo dat deze activiteiten soms ook tot andere subsidies aanleiding kunnen geven dan deze die met dit stelsel zijn in het leven geroepen: op dat moment kan

het zijn dat de natuur- en milieuverenigingen dubbel gesubsidieerd worden voor dezelfde beleidsinbreng.

Standpunt BBL en Natuurpunt. Deze raadsorganisaties wijzen er op dat de afzonderlijke subsidie met betrekking tot raadsinbreng nu wordt afgeschaft, en dat de representatie in de relevante strategische adviesraden en overlegplatforms van de overheid nu zonder meer een verplichting wordt, waar geen enkele vorm van geormerkte subsidie meer tegenover staat. Dit maakt meteen ook dat er geen sprake kan zijn van dubbele subsidiëring. Hiermee wordt het voorontwerpbesluit ook meer congruent met het Kaderdecreet strategische adviesraden.

In de hoop u met deze nuttige informatie verschaft te hebben over de standpuntvorming van partners van de Minaraad, verblijf ik,

Hoogachtend,

Iris Penninckx

Voorzitter Minaraad